

Na týdenní putování po jižní Moravě jsem se vydal motivován hudebním festivalem *Concentus Moraviae*, který probíhá vždy v červnu v různých jihomoravských městech v okolí Brna, nikoli však v Brně samém; ježto každý koncert je někde jinde, dává vhodnou záminku k putování a návštěvě mnohých míst, kam by se jinak člověk stěží dostal. A poněvadž byly zážitky z nejrůznějších míst barvitě a mé zkušenosti mohou posloužit dalším cestovatelům, dávám je k lepšímu jako možný tip, případně varování. (To ale jen ve velmi omezené míře. Musím předeslat, že zážitky z celého putování byly v převážné míře pozitivní.)

1.den - 14.června

trasa: Praha - Hustopeče (autobus)

Úvodní den mého putování znamenal hlavně stihnout v Praze volby a za půl hodiny se přemístit na Florenc. Po vystoupení z autobusu honem nalézt místo pro stan, utábořit se a vystrojit se na koncert. Stihnout utáboření před koncertem byl problém, se kterým jsem se potýkal po celou dobu svého putování, dnes to bylo ale poprvé a třebaže vše šlo podle plánu - promptně jsem po příjezdu našel místo, které jsem si vytipoval podle mapy za možné tábořiště - bylo to na křížovém vrchu poblíž letního kina) byl jsem z toho dost ve stresu, takže mě po většinu doby bolela hlava (a nepřestala dokud jsem neusnul.)

Hustopeče (vypisují z průvodce):

První zmínky z r.1240 zmiňují množství vinic a obchod s vínem. V letech 1323-1600 patřilo město klášteřu králové v Brně, založenému Eliškou Rejčskou. Poté město odkoupeno rodem Lichtenštejnů. - Nevěděl jsem, že až tak daleko na sever se prostírala Lichtenštejnské lednicko-valtické panství. -Pověstné svými trhy na dobytek z Haliče a Uher, též pěstováním a zpracováním lékořice. Ve zdejší tiskárně, kterou vlastnil Ludvík Masaryk, vyšla poprvé tiskem kritika Rukopisů. Město mělo v minulosti dva kostely, špitální sv.Ducha z 15.století a sv.Václava z 16.století. První zanikl koncem minulého století, druhý zřízením věže v roce 1961 a následnou demolicí zachovaného presbytáře. V původním místě nad románskou kryptou se vybudoval nový moderní chrám. - K tomu jsem našel barvitý popis, dokumentovaný fotografiemi v novém kostele - došlo k tomu takto:

Na náměstí v Hustopečích stával kostel, který byl ve svém jádře velice starý, románský (skutečně na starých fotografiích, které tam měli vystavené, bylo vidět, že průčelí má ještě románskou dispozici - pokud ovšem nebylo "zmockеровáno"), který byl později přestavěn na raně gotické dvojloďí(!) a opatřen nádherným převýšeným halovým chórem s cennými freskami. Jednu z nich sňali a mají teď v Brně v muzeu spolu s jednou gotickou truhlou, to je vše, co z toho kostela zbylo. Přímo okolo kostela přes náměstí ale vedla, než postavili dálnici, hlavní silnice Brno-Bratislava s velice rušným provozem. Pamětníci hovoří, že v padesátých letech se tam neustále přesouvaly tanky a jiná těžká vozidla. Kostel trpěl otřesy a kostelní věž dostala znatelnou, jasně viditelnou trhlinu, na kterou ale nikdo nedbal - církev nesměla a nemohla, a místním mocipánům to bylo jedno. Až jednoho dne, respektive noci - ve 2 hodiny nad ránem roku 1961 se celá věž zřítíla a to přímo na kostelní loď, která byla tak naprosto zničena. Zůstal však stát nádherný chór. Místní komunisté ovšem neprodleně nařídili ho strhnout. Asi rok trvalo jejich přetahování s (komunistickým!) Ministerstvem kultury v Praze, které nechtělo odejmout objektu památkovou ochranu. Nakonec si ale místní Břeclavský OV KSČ prosadil svou - že musí být dáno za vyučenou religiozitu, protože kdybychom jim nechali stát chór, hned by chtěli opravit ještě loď a kdovíco ještě. Tak byla tato jedinečná památka definitivně zničena.

Nový kostel je nádherný, třebaže ničím nepřipomíná onen starý. Má vějířovitý půdorys, který se sbíhá do centra k oltáři a na nejvyšším místě z něho vystřeluje k nebi věž korunovaná královskou korunou. Celé toto architektonické veledílo na mě působilo nesmírně hrdým a pyšným dojmem, připomínalo mi pohyb páva, když roztahuje ocas - nejprve ho vějířovitě roztahuje a pak, v jediném okamžiku jím švihne vzhůru. Krom toho má kostel i velmi citlivě vytvořený interiér například s krásnou, moderní křížovou cestou. Jako

farní sloužil Hustopečským během posledních let zřejmě malý kostel/kaple právě na křížovém vrchu, kde jsem tábořil a který si nyní po vši té štrapáci zaslouženě ulevil - právě mu slovenští zedníci dávali nový kabát.

Město Hustopeče bylo opevněno a mělo pět bran. Zbytky hradeb se zachovaly v ulici Na Hradbách. - ale v pěkně dezolátním stavu. Vůbec tyhle partie města vzdálenější od náměstí byly pěkně zanedbané. Maxmilián II. v česky psané listině z roku 1572 povyšuje město a uděluje znak. Renesance je zastoupena kamennou kašnou s Tritonem a delfíny z roku 1595 ta mi nějak unikla! - několika domy s arkádami a patrovými sklepy. V tom nejhezčím mají muzeum s takovou polosoukromou vinotékou, hezké. Po původním "horenském soudu", který řeší vinařské spory pro celou Jižní Moravu, zbyl kamenný erb. Pseudorenesanční radnice - poměrně hezká - z počátku 20.století.

V průvodci ale zapomněli na význačnou barokní památku, kterou je ohromný trojiční sloup na náměstí přímo proti kostelu s bohatou sochařskou výzdobou zobrazující populární barokní světce (české patrony i jezuitské svaté) a několika chronostichy, z nichž každý uvádí jiné datum! Také je tam evangelický sbor a před ním - nádherná statua svatého Jana Nepomuckého!

2.den - 15.června

trasa: Hustopeče - Pouzdřany - Novomlýnská nádrž (pěšky)

Většinu předchozího jsem ovšem zjistil až následujícího dne. Po obhlídce města a doplnění zásob jsem vyrazil na první den pěší pouti. Původní plán byl dojít někde k Pohořelicům a odtud se dopravit na další cílové místo, do Moravského Krumlova. Už první den ale ukázal, že plán byl nerealistický. Ve spalujícím vedru (určitě dost nad 30°C) jsem se protloukal holými vrchy, porostlými pouze vinicemi a příležitostně ovocnými sady Velkopavlovického hřbetu. Vskutku jsem si zažil, co je to step. (Pouzdranská step byla jedním z mých volitelných cílů podél cesty.) Odpočinky jsem trávil v libovolné křovině podél cesty, stín byl vzácností. Když jsem nakonec dosáhl Pouzdřan a usadil se ke krátkému odpočinku před hostincem, začaly se stahovat bouřkové mraky. Další tři hodiny během následující bouře a krupobití jsem tedy strávil v Pouzdřanské hospodě, zažil tam vyhlášení výsledků voleb (na místní úrovni - rádio zahrálo a hlas břitce oznámil "Výsledky voleb v Pouzdřanech: 1.místo KSČM 103 hlasů, 2.místo Soc.demokracie 97 hlasů, 3.místo Koalice 28.hlasů; do hospody byla přinesena třešňová haluz a oslavovalo se). Bouřku se mnou ale v hospodě přečkávala našťastí jedna velice zajímavá dvojice - sestra s mladším bratrem z Litomyšle, se kterými jsem potom šel i zbývající kousek cesty k Novomlýnské nádrži - měli namířeno na Pálavu. Na betonové navigaci a v okolních mokřinách novomlýnské nádrže nebylo snadné nalézt místo, pro stan, takže jsem se utábořoval až za hustého soumraku v půl desáté.

Pouzdrany

Zde nemám průvodce, jen popis z mapy, takže sám: Krásný bílý kostel, podezřívám, že renesanční (což na sever od Alp vypadá jako trochu bujnější gotika - mapa tvrdí, "gotický z konce 15.stol), má dvoje nádherná stará, zřejmě původní vrata. Také je na něm náhrobní kámen upozorňující na romantický skon příslušníka knížecího lichtenštejnského rodu - splašeným koněm. Podle nápisů byla vesnice zřejmě zcela Německá - to vysvětluje ty silné komunistické resentimenty. (Ostatně i Hustopeče byly německou enklávou, což dokládá například to, že tam dodnes nevědí, jak má vypadat místní kroj.) Mapa ještě zmiňuje barokní kapličku před vesnicí směrem ke stepi a dobře, že mi ji připomněla, protože by bylo nevděčné toto krásné místečko mého odpočinku, jako stvořené pro zbožné poutníčky, aby si odpočinuli ve stínu na pažitě, nevzpomenout.

Novomlýnské nádrže

Byl jsem na ně zvědavý - po těch všech ekologických nářcích, které jsem slyšel. Mapa mi prozradila, že původně se v lužních lesích pod Pálavou nacházel soutok tří řek - Dyje, Jihlavy a Svratky. Soutok s Dyjí je nyní pohřben přehradním jezerem, soutok Jihlavy a Svratky však zůstal zachován, byl jsem tedy na něj zvědav. Nejprve to vypadalo slibně - lužní les po velké bouři kypěl vlhkostí a životem. Pak jsem ale přišel na břeh Svratky a - sklaplo mi. Betonová navigace po obou březích nivy se táhne na kilometry daleko. Jihlava o kousek dále - totéž, jen ta navigace je jen po jedné straně. Ty silnice měly aspoň jednu výhodu - dalo se po nich rychle přesouvat a pozorovat při tom život, který jsem spíše vycíťoval, nežli bych mu rozuměl. Tlačil mě čas - už padala noc a já jsem nenašel tábořiště - na betonovém náspu to nešlo a všude okolo mokřiny. Nakonec nacházím tábořiště u stavidla, vařím a usínám.

3.den -16.června

trasa: Novomlýnská nádrž - Pohořelice(pěšky) (- Brno - Moravský Krumlov - autobus/vlak)

Když jsem ráno vyrážel, netušil jsem, že mě čeká jeden z nejnáročnějších dnů mé pouti. Proplétat se lužními lesy na sever bylo místy náročné i orientačně, hlavně však dusná a vlhká atmosféra činila pochod skoro nesnesitelnějším, nežli úpal předchozího dne. K dovršení všeho mi odešly sandály, takže jsem měl na vybranou mezi rozpadajícími se sandály a tlačícími botaskami. (S tímto dilematem jsem musel zápasit dále po celou dobu pochodu.) Částečně odměňován za strážně nezvyklými pohledy na četnou faunu (kdybych tak všechny ty ptáky znal!) jsem se sunul hlemýždím tempem na sever. Kdepak být v Pohořelicích v 11 hodin! Tiším hlad u bouří poražené polodivoké třešně a ve dvě hodiny klesám horkem a únavou na fotbalovém hřišti v malé vesničce stále ještě asi 2 km od Pohořelic. Poslední úsek cesty vede po silnici a tak mímám velký železný černý kříž, zlověstné znamení zcela zbytečné zloby na nevinných - památník pochodu smrti, při němž zahynula v roce 1945 velká část brněnských Němců (ale prý také jen lidí s německým příjmením). Pohořelicům vládne neidentifikovatelný smrad, zřejmě zemědělského původu. Lokálka funguje jen ve všední dni. Co horšího, žádné autobusové spoje směrem na Dolní Kounice a Moravské Bránice nejezdí, všechny autobusy tu jezdí do Brna. Naštěstí brněnský autobus jede vzápětí, ač na něj čeká ohromný dav lidí - někteří se nedostali do předchozího autobusu. Jediná šance je probojovat se do něj a v Brně za deset minut stihnout vlak na Moravský Krumlov, jinak koncert nestihnu. Obojí se daří a já si konečně vychutnávám cestu lesnatou krajinou plnou tunelů z Brna přes Střelice na Hrušovany a Znojmo. Přemýšlím, zda to StEG myslela tehdy s konkurencí Severní dráze Ferdinandově vůbec vážně, když svoji železnici z Brna na Vídeň vedla takovým náročným terénem, možná jí ale nic jiného nezbyvalo - nejlepší přímá trasa už byla obsazená. Z nádraží v Moravském Krumlově jsou do města asi ještě dva kilometry, autobus, který k vlaku jezdí, se neobtěžoval počkat, než dojdu od konce vlaku. Ale cesta je pěkná, dlážděná a mírně se svažuje, v dálce před sebou vidím stavbu, o které se domnívám, že to je zámek a vypadá hezky. Z omylu mě vyvádí mladík, který mi nabízí svezení do města: To není Zámek, ale Floriánek. Nu tak se tedy dám k zámku raději zavézt. Zámek, hlavně jeho nádvoří osvětlené kandelábry z padesátých let, bez jakékoli stopy po čemkoli, co by připomínalo zahradu nebo park, působí přízračně. Park objevuji až později, rozkládá se za zámkem. Je velmi rozsáhlý, probíhá jím několik úvozových cest a jedna dokonce vede pod parkem tunelem. Na utáboření je odlehlý kout parku ideální místo. Spát jdu bohužel hladový - po desáté není v Krumlově otevřena jediná hospoda, ještě že zbylo od rána pár buchtíček; zato se mi naskýtá utěšující pohled na ztemnělý park plný poletujících svatojánských mušek.

4.den - 17.června

trasa: **Moravský Krumlov - Ivančice** (pěšky)

Vzhledem k tomu, že včera nezbyl čas na prohlídku města, odkládám odchod a jdu se podívat nejdřív do města; jeho kuriózní půdorys (Krumlov!) uvnitř skoro kruhového meandru říčky Rokytné (vzpomínka na Jaroměřice!) a “Floriánek “ na druhé straně na kopci k tomu přímo nutí. Také si dopřávám vydatnou (dvojitou) snídani a nakupuji trochu potravin. “Floriánek” je kostel čtyřhranného půdorysu se čtyřmi věžemi - připomíná tak spíše zámek. Stojí na skále nad řekou na místě, kde údajně kůň, jenž se na poslední chvíli zapřel všemi čtyřmi, zachránil před pádem do hlubiny jakéhosi šlechtice. Místo je to půvabné, včetně romantické cesty lesem na úbočí. Bohužel samotné údolí Rokytné zaujímají převážně fabriky. Z hradeb se také dochovalo poměrně málo. Jedna kuriozita - městský úřad tu sídlí - v klášteře. Zvláštní kontrast k politické realitě - Oslavansko, a vůbec Znojemský okres, ovládají komunisté. Pan starosta, kterého jsem měl možnost vidět včera večer, také neoplýval výřečností a po pravdě řečeno, město působí trochu zanedbaným dojmem.

Po prohlídce rychle balím a vybaven svými dvěma láhvemi vody vyrazím už za horka na cestu. Cesta mě dnes povede v podstatě údolím Rokytné až do Ivančic. Poprvé plním láhve na kouzelném místě s překrásným kamenem, jako stvořeným k odpočínutí; pak ale mám problém najít první zastávku - obec Rokytnou; vylézám z údolí vlastně až tam, kde jsem měl do něj opět slézt. Cesta je dlouhá a poněkud jednotvárná. v poledne odpočívám u mostku pod Budkovicemi a likviduji následky pohromy, již způsobil v mém batohu neprozřetelně zakoupený jogurt v ekologickém (papírovém) obalu. Do Ivančic dorážím až pozdě odpoledne. Město je pro mne rozčarováním - po slavných bratrských památkách ani stopy (průvodce píše, že se přece jen něco z nich zachovalo). (Katolický) kostel na náměstí je krásný a architektonicky cenný, s důkladným popisem všech detailů uvnitř - Využívám jeho chládku, abych se převlékl, a zanechávám v něm batoh, abych se vydal na prohlídku města, se kterou jsem ovšem rychle hotov. Prostor okolo kostela zaujímá trh a zdá se, že tato stránka života je asi tím nejdůležitějším, čím město žije. Chvilí váhám, zda zůstat na mši, poté ale vyrazím dále, avšak rozhodnut nejít už daleko. Procházím okolo vyhlídky za městem a nedaleko od ní rozbívám tábor na - zřejmě soukromé - loučce a užívám si ještě nejméně dvou hodin “volna” do setmění. Je tu ale moře klíšťat.

5. den -18.června

trasa: **Moravské Bránice - Dolní Kounice**(pěšky) a zpět (autobus); **Oslavany - Brno - Kyjov** (vlak)

Tento den se hodlám přesouvat hlavně vlakem; umožní mi to zbavit se batohu, který mě velice tíží a zpomaluje. Sestupuji na zastávku Ivančice -letovisko, ale není tam jízdní řád a nikdo neví, kdy jede vlak. Půjdu tedy do Moravských Bránic pěšky. Dole pod zastávkou je hospoda a podivuhodný umělecký mlýn, plný nejrůznějších plastik a soch, velmi barevných. I zábradlí je tady barevné. U pumpy se umývám a peru kalhoty, pak pokračuji přes vrch na nádraží do Moravských Bránic, tam odkládám batoh a pokračuji na Dolní Kounice. Před dvěma dny jsem se k nim snažil přiblížit z jihu, tak snad dnes se mi podaří spatřit bývalý premonstrátský klášter Rosa Coeli. Značka nevede přímo po silnici, ale po vrších. Zavádí mě tak daleko oklikou, že nakonec scházím do městečka po silnici. Dolní Kounice mě okouzluje svou lehkou, nevtrnou kultivovaností. Nejprve chci pokračovat a najít klášter. Cesta mě vede přes náměstí kolem neobvyklého empírového farního kostela nahoru dále, ke kostelu starému, gotickému, bývalému bratrskému sboru nyní - pravoslavnému. Místo dýchá tichou duchovností. Usedám na trávník, kolem se trousí děti, některé s maminkami; jdou právě ze školy. Pravoslavní slaví nyní, o slunovratu Slavnost Seslání Ducha. Na dveřích je nástěnka s nepopíratelně duchovním obsahem. Nepůjdu už dále, zde je můj cíl, sem jsem měl dojít.

Duchovně občerstven sestupuji do městečka a užívám si jeho sladkosti na půvabném trojúhelníkovitém náměstí pod lipami - v cukrárně. Zpátky do Moravských bránic jedu autobusem. Má nádražácká vášeň mi

nedá a ještě předtím, než se vypravím na Brno, si musím projet celou krátkou lokálku až do Oslavan - kdy příště se sem dostanu? Takže jedu zpátky přes Ivančice . přejíždím soutok Jihlavy s Oslavou v rozkošném mokřadu a za chvíli přede mnou vyvstávají haldy - Oslavany. Samo nádraží je ve stínu železáren a ohromné haldy. Mám asi hodinu času, vypravím se tedy do města, ale na náměstí ani nedojdu - je to daleko a nechci zmeškat svůj motoráček. V Bránicích vyběhám a střelhitě vybírám z úschovny svůj batoh a za tři minuty už opět sedím na svém předchozím místě, budě tím pozornost studentek i profesorek z některé brněnské školy na školním čundru, které přistoupily v Ivančicích. V Brně využívám přestupového času k střelhitěmu osprchování na nádraží a k důležité akci: finance docházejí - přetáhl jsem rozpočet (cestování vlakem, i při kartě Z citelně podražilo); dají-li na poště peníze, mohu pokračovat ještě několik dní, jinak už mě nečeká než cesta domů. Pošta je štedrá, peníze dává, nehledě na to, moc-li mi na účtu zbývá a já pokračuji na Kyjov. Je to cesta po dvoukolejné trati, nyní již elektrifikované. Vede širokým mělkým údolím nic neříkající krajinou. Z dálky vidím Slavkovský zámek.

V Kyjově nastává obvyklá trable hledání tábořiště. Kyjov je živé město, je to tedy ještě složitější. Hájk u nádraží se mi nepozdává, podle mapy směřuju do parku. Městský park je ale ohromně rušný a frekventovaný - jsou v něm výletní hospody a koupaliště, tady to také nebude ono. Podle mapy vyhledávám ještě zámek - ten je neprodyšně zavřený. V zoufalství lezu na vršíček za zámek. Je na něm kostelíček v parku, nejspíše původně hřbitově Za kostelem konečně nacházím klidné místo - dnes budu tedy spát na hřbitově. Půda bývalého hřbitova je proti očekávání písčitá a tvrdá, nakonec však stan stojí a já vyrážím na koncert do města. Po koncertě s úlevným pocitem nově nabyté finanční rezervy poprvé tento týden usedám do restaurace a pozoruji, jak se na náměstí snáší soumrak. Kyjov, ač město jinak celkem nezajímavé má na svém podlouhlém náměstí architektonickou raritu. Konec náměstí uzavírá bílá, okrajovaná renesanční radnice. (Dle průvodce z let 1561-2) Není však pouze renesanční - její druhou polovinu tvoří rovněž bělostná funkcionalistická budova. S určitým odstupem ji na druhé straně sleduje na místní poměry poměrně mohutná stavba hotelu (opět bílého, panelového) v té nejlepší tradici sedmdesátých let. Kupodivu tato symbióza nepůsobí nijak rušivě. Hle, co všechno je možné.

6.den - 19.června

trasa: **Kyjov - Koryčany - Boskovice** (pěšky, autobus, vlak)

Ráno vyrážím s ne zcela jasným záměrem. Dojít do Boskovic by znamenalo přes čtyřicet kilometrů lesnatou krajinou (krasem), to už vím, že nejde. Jinak to ale jde zase jen na Brno. Vyrážím tedy po jediné turistické značce, která vede zhruba ve směru - ono to nějak dopadne. Nejprve mě čeká dlouhý a náročný pochod neustálým stoupáním mezi vinohrady, až za vesnicí Čeložnice se nořím do lesa. Míjím jakýsi rozpadlý skautský tábor, ale les mě postupně uhranjuje svým kouzlem. Cesta trvá opět déle, než jsem čekal, ale je krásná. Na vrcholu lesního hřebene je několik chat a samot a rozcestí. Konečně začínám sestupovat. Po dalším rozcestí mě zarazí zvláštní zvuk a vzápětí narážím na kuriozitu - naftové čerpadlo v provozu! Zde - na severním svahu Ždánického lesa se těží nafta. O něco dále se mi však cesta ztrácí v rozsáhlé pastvině. Bloudím po louce otabulkované přísnými varováními nezvaným příchozím - je soukromá. Nakonec mě vlastník navádí na správný směr dolů. Poslední úsek cesty nad Koryčany vede velkou a zpustlou zámeckou oborou. Když dorážím na náměstí mám ohromnou žízeň a hospůdka vypadá velmi přívětivě. Bohužel, autobus jede vzápětí a já jím odjíždím. V autobuse rozvážejícím dělníky z práce v místní prosperující truhlářské fabrice (kuchyně Koryna!) absolvuji okruh po okolních vesnicích, mimo jiné také přes Střílky s barokním zámekem - je hned naproti autobusové zastávce - který čeští hinduisté zakoupili pro svého swámího, abych nakonec skončil na liduprázdné vlakové zastávce asi 5 km od Koryčan. Nejbližší spoj na této dvoukolejné elektrizované magistrále do Brna jede za dvě a půl hodiny. Přechávám je s láhví zteplé vody a hladový v chatrném stínu strážního domku.

Další cesta už probíhá standardně, spoje navazují: Brno, Skalice nad Svitavou, Boskovice. Do kostela tentokrát dorážím ještě s batohem. Budou to francouzské varhanní skladby a pan starosta, inteligentně vypadající starý pán, zasvěceně hovoří o hudbě a o varhanách. To už je třetí starosta, jakého jsem měl možnost na této cestě vidět a Boskovice, jak jsem je poznal toho i dalšího dne, mě jen utvrdily v přesvědčení, že jaký pán taký krám, aneb podle starosty poznáš obec. Boskovice na mě zapůsobily tím nejpříjemnějším možným dojmem, ale to předbíhám. Boskovický chrám je mohutná halová stavba s masivní špičatou věží. Působí gotickorenesančním dojmem, ale to je pravda jen zčásti; mnohé z tohoto dojmu je "mockerošťina" i když musím uznat, že nikoli nezdařilá. Uvnitř bohužel kostel působí podstatně chudším dojmem. Lunetová okna propouštějí málo světla, tak je docela temný. Proti bočnímu vchodu se pak stkví v king-kongovské životní velikosti fialovoblýskavoanilínová malba nejnovějšího katolického hitu: Jan Sarkandr; to ten kostel ale opravdu neměl zapotřebí. Nicméně vpředu v presbytáři mě přitahují, ba téměř fascinují reliéfové epitafy dvou posledních boskovických vladařských párů z rodu Zástřizlů. Jak neuvěřitelně z nich vysvítá charakter těchto osob, ba co víc i jejich postoje a spory, jako by se zde v tom mramoru zhmotňovaly: Starší dvojice představuje vládce železné a neúprosné šetrnosti a vůle, přímo gründerké bezohlednosti a posedlosti - vskutku také za nich obdržely Boskovice nejmocnější impuls k rozvoji. Mladší pár se pak kromě nádhery a elegance vyznačuje také jakousi vzdornou nejistotou, váhavostí na půl cesty mezi posedlostí majetkem a touhou ho ušlechtilé utrácet. Ba co víc, v jejich očích, především v postoji ženy se zračí i jistá zamilovanost, až snad láska. Podivuhodné epitafy jsou to!

Kostel sám si pamatují z jedné dávné letmé zastávky, ale jeho okolí mne mýlí; podle toho, co si pamatují, měl by být u silnice, za ní by mělo být autobusové nádraží a státní silnice by měla dál pokračovat vzhůru po náměstí. Brzy přicházím na to, že tomu tak vskutku bylo, ale město dokázalo po odvedení dopravy mimo centrum ony vybourané rány na dolním konci náměstí dokonale zacelit - částečně rekonstrukcí starých zdí a domů částečně poměrně zdařilou novostavbou.

Ona státní silnice, která mě kdysi přivezla do Boskovic a o krátké přestávce mezi jízdou seznámila s městem, ovšem také částečně zvalcovala památku, kterou se dnes Boskovice asi pyšní nejvíce, tehdy jsem o ní však neměl ani ponětí: Veliké židovské město, rozkládající se podélně podle celého historického náměstí a vklíněné tak mezi město a zámecký vrch. Dnes je úžasně zrekonstruované s naučnou stezkou s asi třiceti zaregistrovanými památkami, obnovenou velkou synagógou a neobnovenou malou, a vůbec je to pýcha Boskovic. Ještě večer po koncertě jsem se jím procházel, než jsem zamířil své kroky do amfiteátru. Ten den jsem nestavěl stan, ale spal na lavici ve velkém amfiteátru, kde se odehrávají folkové festivaly. Předtím jsem si však dopřál po celodenním strádání večeri, tentokrát dokonce v zámecké restauraci se svíčkami. Docela jsem se bavil tím kontrastem - vedle mě u stolů v krásném letním večeru seděly na zahradě jak elegantní dvojice, které přijely naleštěným autem na své *heurs á deux*, tak lidé ošuntěle študáckého zevnějšku, nebo já. Byl to krásný večer.

7.den - 20.června

trasa: **Boskovice - Skalice nad Svitavou- Lysice-** les pod Strhařemi (pěšky, autobus)

Než popíšu dnešní putování, musím se ještě zmínit o Boskovicích. Dal jsem si na jejich prohlídku ráno dvě hodiny, ale nakonec se protáhla téměř do oběda. Takže nejprve fakta z průvodce (se špetkou vlastního moudra):

Boskovice

"Ve střední části Boskovické brázdy, v místech, kde údolí Malé Hané přechází ve výběžky Dražanské vrchoviny, se rozkládá starobylé město Boskovice. Vznikly patrně už v 11.století, od roku 1463 jsou městečkem. K povýšení na město došlo patrně (!) za vlády Josefa II. Gotický hrad ze 13. století (*postavili ho Boskovicové, původní zemská šlechta snad ještě slovanského rodového původu; nejčastějším jménem*

v jejich rodě bylo Tas; jeden Tas z Boskovic byl i Olomouckým biskupem) za Ederů a Zástřizlů prošel renesanční přestavbou. (Z té zbyl maximálně tak jeden portálek. Hrad se velmi malebně vypíná na homolovitém vrchu nad městem Táhlý hradní hřbet odděluje město od údolí Svitavy. Ten Eder ze Štiavnice - Boskovice držel jen jeden - byl uherský důlní podnikatel, který zbohatl natolik, že si mohl koupit panství. Bohatství však se ho nedrželo; nakonec zase zchudl, takže byl nucen panství opět prodat.) Spolu se vznikem Boskovic či krátce po něm byl na náměstí vybudován kostel sv. Jakuba, který byl postupně několikrát přestavován a upravován. V letech 1819-26 byl vybudován empírový zámek. (Panství po Zástřizlech a po třicetileté válce získal šikovní druhořadý potomek bohatých jihomoravských Dietrichštejnů, s nímž vládnoucí rod na nic významného nepomýšlel, a založil tak Dietrichsteinskou sekundo- nebo snad i tertiogenituru. Panství jim patřilo až do 19.století, kdy je nakonec vyženil nějaký šlechtic emigrovavší z revoluční Francie - Mensdorff-Pouilly - a v rukou jeho pravnuka je zámek dnes opět. Zámek je nyní obnovený, prožil však těžké doby - býval v něm dívčí internát a zřizování umýváren a kuchyně hradním zámeckým prostorám zrovna nepomohlo. K zámku - je situován malebně přímo pod hradem, na úpatí vrchu, takže se už trochu zvedá nad městem - patří ještě rozsáhlé zahrady a další budovy - jízdárna apod. Měl jsem v něm soukromou prohlídku - v červnu ještě moc návštěvníků nechodí. Objevil jsem tam pozoruhodnou vzácnost. Mají tam - sice rozladěný a v dost špatném stavu - ale přece jen originální - hammerklavier.) K dalším významným historickým památkám patří i druhý Boskovický kostel zasvěcený všem svatým. - Odpočívá ve své poklidné enklávě obehnán kruhovou zdí - patrně asi tedy původně hřbitovní- již za křižovatkou oddělující ho od města a dýchá klidem a důstojnou vyrovnaností. - Samostatný architektonický celek tvoří bývalá židovská čtvrť, situovaná do prostoru mezi náměstím a hradním kopcem. Řada historicky cenných budov zde byla neuváženými zásahy zničena, zachována byla tzv. Velká synagoga, lázně a řada dalších staveb. Ze 17.století pochází židovský hřbitov patřící k nejrozsáhlejším v našich zemích - neviděl jsem.

Po úplné prohlídce vyrazím přes hradní vrch a poté stinným Pilským údolím směrem ke Skalicům. Po asi hodinovém pochodu dorážím bez problémů na Skalické nádraží a tam se seznamuji s ještě jednou Boskovickou výtečností- tamním pivem - i zavazuji se, že budu všude šířit slávu značky Černá Hora. (Se Starobrnem, které dominuje tamní oblasti, se to vůbec nedá srovnat.) Přijíždějící autobus mi nabízí možnost vyhnout se přechodu údolí Svitavy po prašných silnicích (kus i po státní) a já jí rychle využívám a směřuji na Lysice.

Lysice na mě příliš nezapůsobily: kostel, velký supermarket, skoro obchodní dům a všude propagace tamního, prý veleúspěšného zemědělského družstva. - Mimochodem, chleba, který jsem si tam koupil, byl tak drolivý, že se nedal nakrájet ani za dva dny, kdy už byl skoro tvrdý. Zámek je dál ve směru mé cesty. Dorážím k němu ve tři odpoledne, v době největšího žáru. Po příchodu a ještě před odchodem se nořím téměř celý do hradní fontány. Zámek je typická klasicistní stavba s poněkud stíněným průjezdem. Ze čtyř nabízených tras nakonec volím trasu zámeckými zahradami. Ty jsou vskutku originální, první část trasy vede dokonce po jakýchsi dřevěných lodžích, jež se klenou nad dolním patrem zahrady. (Prohlídku mám opět individuální, tentokrát však studentka, jež mě provádí, není zdaleka tak zasvěcená. Studuje ovšem jen zahradnickou školu - ve Velkém Meziříčí, tam také míří má cesta - a práci zde má jako povinnou praxi.)

V pokračujícím odpoledni se za Lysicemi nořím do lesa a stoupám po lesních cestách a silničkách vzhůru "do hor" V podvečer dospívám do vesničky Bedřichov, odpočívám chvíli ve stínu kostela a vydávám se dál "po hřebenu" směrem na jih. Slunce klonící se k západu črtá v krajině, která rázem připomíná tu nejzapadlejší Vysočinu, stíny nejroztodivnějších tvarů; je to slavnost světla. Procházím další vesničkou, Kozárov, kde před hospodou čekají davy žiznivých teenagerů, až otevřou. Nechce se mi čekat a pokračuji dál. Cesta nyní klesá. Až okolo osmé se opět nořím do lesa a nacházím kouzelné místo u lesního rybníčku, v létě zřejmě využívané nějakým turistickým nebo skautským oddílem za tábořiště. Na protější stráni

se tyčí vysoké pařezy - je částečně vykácená. Jeden pařez je vyložený rozkročený samec. Je asi osm hodin a já konstatuji, že lepší místo na utáboření bych si nemohl přát. Stavím tedy stan, zpívám nešpory, vařím a jen tak tak to všechno stíhám za světla. Během té doby zjišťuji, že se zřejmě nacházím poblíž nějaké vesnice, neboť za tu krátkou dobu zažije rybníček aspoň tři návštěvy. Nejkurióznější je pán, který venčí psa tím způsobem, že ho vyhodí z auta a popojíždí autem za ním - a to pěkně prosím v lese, v té nejpanenštější přírodě, jakou si lze představit - ach zvrhlosti lidská! Ani psí venčení mě ovšem neodradí a před spaním si ještě užívám koupele v rybníčku.

8.den - 21.června

trasa: les pod Strhařemi - **Lomnice - Borač - Tišnov - Velké Meziříčí** (pěšky, vlak)

Třebaže rozloučit se s tímto kouzelným místem není ráno snadné, jsem brzy utěšen dlouhou cestou krásnými lesy v ranním zasněném oparu, nejprve po lesní cestě, potom po silničce a nakonec po okresce, stále údolími dolů do Lomnice.

Lomnice,

ač městečko nyní dosti zastrčené, ba odstrčené, které si leckdo při pohledu na mapu splete s pouhou vesnicí, má slavnou minulost. Průvodce praví:

- osídlena patrně již v raném středověku, svědčí o tom nálezy románské kostelní stavby na náměstí. V Lomnici byla silná židovská obec, po níž zůstala synagoga asi z 18.stol. a židovský hřbitov s barokními náhrobními kameny. Zámek, původně raně gotický hrad, vznikl renesanční přestavbou v druhé polovině 16.stol. a rozšířeném o barokní křídlo v první polovině 18.stol. V prvním nádvoří jsou přízemní renesanční arkády. V kapli z doby kolem r.1740 je cenný pozdně gotický arkýř z konce 15.stol. Kostel z let 1669-84 patří k nejvýznamnějším příkladům raného moravského baroka.

Tolik průvodce. Již to samo o sobě je zajímavé. Já k tomu dodám ještě několik postřehů. Průvodce neříká, že Lomnice je původní sídlo pánů z Lomnice, později významného moravského rodu. Silnice, po níž jsem přicházel, šplhá na náměstí klikatou zátočinou pod kostelem, v níž se nachází pramen, pro žíznivého poutníka jako připravený, okolo zájezdního hostince a několika důstojných měšťanských domů. Náměstí je důstojné, obdélníkové, ale nikoli celé vydlážděné. Jeho střed zaujímá krásný sloup s postavami vícera svatých a malý - skoro bych řekl lesík. Zámek je na jeho horním konci, ale je v něm nějaké lesnické učiliště a není tedy přístupný. Synagogu jsem nenašel, ale kostel si zaslouží obšírnější zmínky. Je spolu se sloupem před ním, krásným příkladem přísného, protireformačního ducha. Kostel je výstavný, vskutku městský, navíc nyní pěkně opravený, s velmi jemně tónovaným interiérem, jemuž nechybí ani mramor. Zachovává však vrcholně barokní formu - působí tedy dojmem zároveň rozpohybovaným a zároveň přísně sevřeným. Jeho důstojnost podtrhují lunetová okna, která klasicky barokně ztemňují jinak světlý a čistý interiér do asketického přití. V kostele jsou krásně zachované cechovní praporce, ale největší rarita je asi v nartexu, kostelní předsíni. Tam příchozího hned při vstupu vítá krucifix. Ale je to kříž podivný. Zkroucená postava na něm s vyceněnými zuby naprosto neodpovídá ikonografickému obrazu Ježíšova utrpení zakořeněnému v křesťanské tradici. Již vám to došlo? Však to také není Ježíš, ale Dismas, kající a svatý lotr, který takto ještě před vstupem do kostela upomíná křesťany teprve nedávno vyrvané spárům reformace a navracené katolickému světu na nutnost neustálého pokání. Vskutku působivé.

Na náměstí je ale kromě bezchybně fungující a dobře zásobené velké samoobsluhy (i přes svoji odstrčenost si Lomnice uchovala status střediskové obce) ještě jedna pamětihodnost. Pravý zde zachovaný otisk podrážky Járy da Cimrmana zavalil Lomnickým měšťanům podnět k vybudování naučné stezky tohoto českého - ale jak vidět i na Moravě ctěného - velikána. Tato stezka má tu zvláštnost, že oproti běžným naučným stezkám se jí prochází od cíle k startu a její stanoviště je možno libovolně volit v okolí města. A pak že Lomnice postrádá velikost!

Z Lomnice mě cesta vede vzhůru po strmých stráních pokrytých loukami střídajícími se s nepříjemně hustými lesíky, v nichž brzy cestu zcela ztrácím. Po čase ale přece jenom nacházím silnici vedoucí do malé malebné vesničky Veselí na hřebeni lemujícím údolím Svratky. Z ní už se spouštím přímo dolů cestou, jež kdysi asi bývala významnou silnicí. Nyní je však tato úvozová cesta rozblácená, zarostlá kopřivami a plná otravným much a komárů. Na zastávku v Borači přicházím včas, vlak jede asi za dvacet minut (To však ještě nevím, že vlaky na této trati, "staré Tišnovce", mají téměř vždy zpoždění.) a bez dalších problémů dorážím do Tišnova.

Tišnov

- stará osada na důležité obchodní stezce povýšená po založení cisterciáckého ženského kláštera Porta Coeli v sousedním předklášteří na město. Město je soustředěno v okolí Horního náměstí s původním kostelem z 13.stol., opevněným (!) v 15.stol. hradbami a pozdně gotickou o samotě stojící věží. Klášter byl vybudován v burgundsko-gotickém stylu a v původním stavu se z něho uchoval kostel, křížová chodba a kapitulní síň. (Což je velice mnoho a činí to z Předklášteří velmi důležitou a krásnou gotickou památku.) Tuto "Bránu nebes" zbudovala v letech 1233-1239 královna Kunhuta, druhá manželka Přemysla Otakara I. a matka krále Václava I. a sv. Anežky České.

Je jistě neuctivostí odbýt tak významné místo jako Tišnov pár řádky z průvodce a popisem koupaliště. Ale protože tento skromný cestopis popisuje to, co jsem ve skutečnosti zažil a viděl na této cestě, nic jiného mi nezbude. Nenavštívil jsem v Tišnově totiž ani Předklášteří jako na své předposlední návštěvě, ani město s jeho působivým renesančním kostelem na náměstí a několika historickými ulicemi jako při své návštěvě poslední, ale právě jen to koupaliště. Jeho návštěva byla výsledkem jistého kompromisu mezi únavou a pocitem povinnosti pokračovat dál. Nyní, když po více než roce tento cestopis dopisuji, se zdá oněch 14-15 km do Nihova za odpoledne (do Tišnova jsem dorazil zhruba v poledne) dobře zvládnutelných. Jenže s mým batohem se už několikrát na této cestě ukázaly podobné kalkulace pochybnými. A vykoupat jsem se před večerním koncertem potřeboval. Navíc jsem měl Předklášteří naplánované na úplný závěr svého putování v neděli - s koncertem Scholy Gregoriany. Koupaliště pak leželo ve směru dalšího postupu po zelené značce, tedy jsem zvolil směr koupaliště s tím, že se uvidí. Koupaliště bylo příjemné, s poněkud studenou vodou, ale velmi čistou, dobrými párky a pivem, několika krásnými děvčaty a mladými maminkami, takže se nakonec uvidělo a já na něm setrval déle, než bylo záhodno, a již na další putování pěšky nevyrazil, ale pěkně se sbalil zpátky na nádraží a pokračoval vlakem nejprve do Křižanova a pak lokálkou do Velkého Meziříčí.

Velké Meziříčí

leží téměř na dálnici Praha - Brno v kotlině, vytvořené soutokem dvou říček, Oslavy a Balinky, které prý při povodni dokážou docela pozlobit. Trať podjíždí dálnici a pak obkružuje město obloukem, takže, než dojedete vlak na nádraží, poskytne nám panoramatickou vyhlídkovou jízdu na celé město. Městská práva získalo Meziříčí v roce 1408 od Lacka z Kravař, tehdy také vybudovány kamenné hradby se 4 branami. O rozkvětu v době renesance svědčí domy na náměstí zdobené sgrafity. Na náměstí najdeme také gotický chrám sv. Mikuláše - právě tam byl večerní koncert -, prostorné gotické dvoulodí. Město bývalo proslulé svými literátskými bratrstvy. - Zdá se, aspoň podle množství nástěnek s nejrůznějšími tématy a akcemi, že i nyní život ve farní obci přímo kypí. Má několik duchovních, z nichž farář je zřejmě buď dobře nahoře zapsán nebo charismatická osobnost, poněvadž se zdá, že pro svou obec dokázal vydupat téměř všechno - od tří kaplanů po letní tábory a nové zvony. Zvonařství ostatně (podle průvodce) patří také k Velkomeziříčské tradici - zmiňuje se tam zvonařství mistrů Adama a Jakuba Matouše - stejně jako církevní a sborový zpěv.

Již během "okružní jízdy vlakem jsem si vyhlédl úžlabinku za tratí, kde jsem v husté trávě postavil stan a tak jsem netradičně stačil objevit většinu pamětihodností ještě před koncertem. Houslový koncert v kostele byl půvabný nejen interpretem a repertoárem, ale i soustředěným posluchačstvem.ⁱ Ovšem už při přidavku bylo jasné, že se asi suchou nohou z kostela nedostaneme. Po větru přišel déšť a bouřka, ve které jsem se musel dostat ke svému plátěnému domečku, který tak zažil svou první zatěžkávací zkoušku a obstál na výbornou.

9.den - 22.června

trasa: **Velké Meziříčí - Křižanov** - Praha (pěšky, vlak)

Druhý den musí konečně padnout rozhodnutí, zda pokračovat v pouti ještě dva dny (přes Žďár nad Sázavou a Tišnov), jeden den, či se hned vrátit. Definitivně vyčerpané finance i touha po rodině nakonec rozhodnou pro třetí variantu. Nicméně ve Velkém Meziříčí jsem ještě nesplnil svůj úkol, který jsem si stanovil - totiž najít bývalou internátní dívčí školu, ve které trávila svá mladá léta moje babička. Tu nacházím až na konci města. Je to dnes hotelová škola a vypadá překvapivě moderně. Zřejmě musela být ve dvacátých letech fungl nová. Cesta vede okolo zámku, který rovněž stojí za shlédnutí. Je poměrně rozsáhlý a jsou na něm zastoupeny snad všechny stavební styly. Dokonce má i příkop a bašty a za nimi rozlehlý park, bohužel ovšem téměř přiléhající k dálnici. Dnes ho vlastní rodina Podstatzky-Liechtenstein, která si ho velmi hledí. V jedné části interiéru je také (zřejmě z totalitních dob) umístěno poněkud kuriózní Muzeum dálnic.

S polední zavírací přestávkou můj pobyt na zámku končí a není přede mnou už nic než cesta do Prahy. Nejbližší lokálka ale jede asi až za tři hodiny, tak si ještě dělám poslední asi pětikilometrovou vycházku po červené značce přes dálnici na nádraží do Křižanova. V lesním polomu se mi na chvíli cesta ztrácí, trať lokálky mě ale bezpečně vede - kousek jdu i po kolejkách - a po osvěžení ve vesnici u pumpy dorážím bez dalších dobrodružství na Křižanovské nádraží a odjíždím vlakem do Prahy.

i Popis koncertů v tomto líčení vypouštím. Jejich popis po hudebně kritické stránce ale existuje a může být pro zájemce k tomuto popisu připojen.